

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	19.12.2008
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	28.05.2009
Avaldamismärge:	

Ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seadus

Vastu võetud 28.01.2003
[RT I 2003, 18, 96](#)
 jõustumine 01.05.2003

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
14.04.2004	RT I 2004, 36, 251	01.05.2004
26.01.2005	RT I 2005, 11, 43	27.02.2005
12.11.2008	RT I 2008, 51, 281	19.12.2008

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

- (1) Käesolev seadus sätestab ettevõtluse riikliku toetamise ning ettevõtlus- ja elamumajanduslaenude riikliku tagamise alused, põhimõtted ja korraldamise.
- (2) Laenude riiklikul tagamisel kohaldatakse võlaõigusseadust, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (3) Laenude riiklikule tagamisele ei kohaldata kindlustustegevuse seadust.
[\[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005\]](#)

2. peatükk ETTEVÕTLUSE RIIKLIK TOETAMINE

§ 2. Ettevõtluse riikliku toetamise rahalised allikad

- (1) Ettevõtlustoetuse allikateks on:
 - 1) eraldised riigieelarvest;
 - 2) ettevõtluse tugisüsteemi kuuluvate sihtasutuste omatulu;
 - 3) muud vahendid.
- (2) Käesolevas seaduses riiklike toetuste (edaspidi *toetused*) andmiseks ettenähtud raha eraldatakse riigieelarves Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.
- (3) Riigieelarves toetusteks ettenähtud rahasummat ning riiklikke arengukavasid ja -strateegiaid arvestades otsustab majandus- ja kommunikatsiooniminister, millist liiki toetusi eelarveaastal antakse.

§ 3. Ettevõtluse riikliku toetamise liigid

- Ettevõtluse riikliku toetamise liigid käesoleva seaduse tähenduses on:
- 1) toetused;
 - 2) tagatised;
 - 3) laenud.

§ 4. Ettevõtluse riikliku toetamise korraldamine

(1) Riik toetab ettevõtlust ettevõtluse arendamiseks või ettevõtluse ja elamumajanduse arendamiseks loodud sihtasutuste kaudu, mille asutajaõigusi teostab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(2) Ettevõtluse riikliku toetamise ja ettevõtluslaenude andmise tingimused [kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister](#).

(3) Toetuse saaja on kohustatud tagastama mittesihhipäraselt kasutatud toetuse summa. Mittesihhipäraselt kasutatud toetuste tagastamise korra [kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister](#).

(4) Toetuste sihipärase kasutamise üle teostavad järelevalvet sihtasutused.
[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 5. Sihtgrupid

(1) Iga toetuse liigi puhul määratakse sihtgrupid, kes nimetatud toetust võivad saada. Sihtgruppide määramisel lähtutakse järgmisest liigitusest:

1) alustav ettevõtja – ettevõtja, kes on kantud äriregistrisse vähem kui aasta tagasi ja kes on sõltumatu;

2) mikroettevõtja – Eestis äriregistrisse kantud ning Maksu- ja Tolliametis registreeritud äriühing või Eestis äriregistrisse kantud või Maksu- ja Tolliametis registreeritud füüsilisest isikust ettevõtja, kes vastab Euroopa Komisjoni määruse 364/2004/EÜ millega muudetakse määrust 70/2001/EÜ seoses selle reguleerimisala laiendamisega uurimis- ja arendustegevuseks antavale abile (ELT L 63, 28.02.2004, lk 22), lisas I toodud mikroettevõtja määratlusele;

3) väikeettevõtja – Eestis äriregistrisse kantud ning Maksu- ja Tolliametis registreeritud äriühing või Eestis äriregistrisse kantud või Maksu- ja Tolliametis registreeritud füüsilisest isikust ettevõtja, kes vastab Euroopa Komisjoni määruse 364/2004/EÜ lisas I toodud väikeettevõtja määratlusele;

4) keskmise suurusega ettevõtja – Eestis äriregistrisse kantud ning Maksu- ja Tolliametis registreeritud äriühing või Eestis äriregistrisse kantud või Maksu- ja Tolliametis registreeritud füüsilisest isikust ettevõtja, kes vastab Euroopa Komisjoni määruse 364/2004/EÜ lisas I toodud keskmise suurusega ettevõtja määratlusele;

5) suurettevõtja – Eestis äriregistrisse kantud ning Maksu- ja Tolliametis registreeritud äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja, kelle töötajate arv ja aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ületavad Euroopa Komisjoni määruse 364/2004/EÜ lisas I toodud keskmise suurusega ettevõtja vastavaid näitajaid.

(2) Sihtgruppide määratlemisel võib teha kitsendusi ettevõtte tegevusala ja tegutsemispiirkonna suhtes.

(3) Muude võrdsete tingimuste puhul võib teha eelistusi ettevõtlustoetuste saajate valikul, eelistades prioriteetsuse järjekorras ettevõtjaid, kes:

1) on alustavad või mikroettevõtjad või

2) aitavad oma tegevusega kaasa tasakaalustatud regionaalsele arengule, luues töökohti piirkonnas, kus elatustase on madal ja tööpuudus kõrge või

3) on orienteerunud kaasaegsele ja tehnoloogiamahukale tootmisele või on orienteerunud ekspordivõimeliste teenuste või toodete pakkumisele.

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

3. peatükk LAENUDE RIIKLIK TAGAMINE

§ 6. Mõisted

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmisel tähenduses:

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

1) laen – krediidiastutuse vara või bilansiväline kohustus, mis tuleneb lepingust, mille kohaselt laenuandja annab või kohustub andma raha või muu vara laenuaajale või lepingust tulenevalt muule õigustatud isikule, laenuaaja aga kohustub laenuandjale raha või muu vara tagastama kindlaksmääratud tingimustel;

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

2) ettevõtluslaen – ettevõtjatele nende ettevõtlusega seotud kulutuste finantseerimiseks antav laen;

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

3) elamumajanduslaen – eluaseme soetamiseks või elamistingimuste parandamiseks, sealhulgas elamu ökonoomsuse, turvalisuse ja heakorra parandamiseks antav laen;

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

4) riiklik tagatis – käesolevas seaduses sätestatud riikliku tagatise andja ja tagatise saaja vahel sõlmitud ning käesoleva seaduse § 8 lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavast kirjalikust tagatislepingust tulenev riigi poolt tagatud riikliku tagatise andja kohustus tasuda tagatise saajale finantseerimistingimust tulenev võlgniku võlakohustus, arvestades § 8 lõikes 4¹ sätestatud.

[RT I 2008, 51, 281- jõust. 19.12.2008]

§ 7. Ettevõtlus- ja elamumajanduslaenude riikliku tagamise subjektid

(1) Riiklike tagatiste andjaks on riigi poolt ettevõtlus- ja elamumajanduslaenude tagamiseks asutatud sihtasutus (edaspidi *sihtasutus*).

(2) Riikliku tagatise saajaks võib olla kehtivat tegevusluba omav krediidasutus. Kui tagatakse liisingulepingust tulenevat kohustust, võib tagatise saajaks olla ka krediidasutuse konsolideerimisgruppi kuuluv ja Finantsinspektsiooni järelevalvega hõlmatud, kehtivat tegevusluba omav finantseerimisasutus. Sellisel juhul kehtib kõik käesolevas seaduses krediidasutuse kohta sätestatu ka finantseerimisasutuse kohta.

(3) Elamumajanduslaenusid võib sihtasutus käesolevas seaduses ettenähtud korras tagada, kui vähemalt üheks laenusaja on riiklikult tagatud elamumajanduslaenude sihtgruppi kuuluv isik, samuti korteri- või hooneühistu või korteriomanike ühisus. [Riiklikult tagatud elamumajanduslaenude sihtgrupid ja laenutagatiste ülempiirid](#) kehtestab Vabariigi Valitsus .

(4) Ettevõtluslaenusid võib sihtasutus käesolevas seaduses ettenähtud korras tagada, kui laenusaja on mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja.
[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 8. Riiklik tagatis ja tagatislepingud

(1) Tagatislepingust tulenev sihtasutuse vastutus laieneb üksnes võlgniku põhikohustusele ning sihtasutus täidab tagatislepingust tulenevad kohustused üksnes juhul, kui tagatise saaja ei saa nõuet võlgniku ja võlgniku kohustusi tagavate kolmandate isikute vastu võlgniku põhikohustuse ulatuses rahuldada. Võlgniku kohustusi tagavad kolmandad isikud ei omanda võlgniku kohustuse täitmise nõudeõigust sihtasutuse vastu.
[RT I 2008, 51, 281- jõust. 19.12.2008]

(2) Võlgniku kohustuse täitmisel läheb võlausaldaja nõue täidetud ulatuses üle sihtasutusele.

(3) Tagatislepingule kohaldatakse võlaõigusseaduses käenduslepingu kohta sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(4) Tagatislepingus peavad sisalduma vähemalt:

- 1) sihtasutuse vastutuse määr protsentides tagatava põhikohustuse jäägist;
- 2) riikliku tagatise maksimaalne summa;
- 3) tagatava kohustuse olulised tingimused;
- 4) tagatistasu suurus ja selle maksmise tingimused;
- 5) krediidasutuse kohustus tasuda tagatistasu;
- 6) tagatise jõustumise aeg;
- 7) viide sellele, et tegemist on riikliku tagatisega käesoleva seaduse tähenduses.

(4¹) Tagatislepingust tulenev sihtasutuse kohustus ei ole riiklik tagatis, kui tagatislepingus sisaldub tingimus, mille täitmine ei allu tagatise saaja otsesele kontrollile ja mis annab sihtasutusele õiguse:

- 1) lühendada tagatislepingu tähtaega;
- 2) tagatislepingut või selles sisalduvaid tingimusi muuta või tühistada;
- 3) suurendada tagatistasu võlgniku majandusliku olukorra halvenemise korral;
- 4) keelduda nõude täitmisest võlgniku makseraskuse korral.

[RT I 2008, 51, 281– jõust. 19.12.2008]*

(5) Riikliku tagatise summa väljendatakse Eesti kroonides sõltumata sellest, kas võlgniku kohustus tekib Eesti kroonides või muus Eestis konverteeritavas valuutas, mida Eesti Pank noteerib.

(6) Riikliku tagatise saaja esitab tagatislepingust tuleneva nõude sihtasutuse vastu. Riiklikest tagatistest tulenevad sihtasutuse kohustused lähevad üle riigile, kui sihtasutuse vastava sihtfondi tehnilistest eraldistest ja omavahenditest ei piisa riikliku tagatise saaja nõude täielikuks rahuldamiseks.

[RT I 2008, 51, 281- jõust. 19.12.2008]

§ 9. Riikliku tagatise andmise üldised põhimõtted

(1) Riikliku tagatise saajale tekkiv kahju hüvitatakse kuni 75 protsendi ulatuses laenukohustuse jäägist ettevõtluslaenu- või elamumajanduslaenulepingu ülesütleamise hetke seisuga.

(2) Sihtasutusel on alati õigus tagatislepingu sõlmimisest keelduda.

(3) Sihtasutusel on kohustus tagatislepingu sõlmimisest keelduda, kui:

- 1) krediidasutus ei ole esitanud nõuetekohast taotlust, nõutavaid dokumente või asjassepuutuvat informatsiooni;
- 2) on ilmnenu, et laenuaotleja on esitanud krediidasutuselt laenu taotlemisel valeandmeid;

3) krediidasutuse taotluses näidatud laenuaotleja ei vasta käesoleva seaduse nõuetele.

(4) Kui krediidasutus on taotluses või sihtasutusele esitatud muudes dokumentides esitanud teadlikult valeandmeid, on sihtasutusel õigus tagatisleping üles öelda, jättes tasutud tagatistasu krediidasutusele tagastamata. Kui sellise tagatislepingu alusel on tagatis välja makstud, on krediidasutus kohustatud selle summa koos intressiga sihtasutusele tagastama.
[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 10. Sihtasutuse omavahendid

(1) Sihtasutuse omavahendid on vastavalt sihtasutuse tegevusaladele jaotatud ja eraldatud sihtfondideks. Käesoleva seadusega on sätestatud sihtasutuse ettevõtluslaenude tagamise sihtfondi ning elamumajanduslaenude tagamise sihtfondi (edaspidi *sihtfond*) kuuluvate omavahendite arvestamine ja kasutamine.

(2) Sihtasutus korraldab oma raamatupidamisarvestust selliselt, et oleks tagatud ettevõtlus- ja elamumajanduslaenude tagamisega seotud varade ja kohustuste eraldatus üksteisest ning sihtasutuse muudest varadest ja kohustustest.

(3) Sihtasutuse laenude tagamise omavahendeid ei saa kasutada sihtasutuse muust tegevusest tulenevate kohustuste täitmiseks. Ühte sihtfondi kuuluvaid omavahendeid ei või kasutada teiste sihtfondide tegevusest tulenevate kohustuste täitmiseks.

(4) Riikliku tagatise andja valuuta-, krediidi- ja likviidsusriskide ning muude rahaliste vahendite haldamisega seonduvate finantsriskide juhtimise põhimõtted ja üldised piirangud kehtestab Vabariigi Valitsus.
[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 11. Sihtasutuse laenude tagamise omavahendid

(1) Sihtasutuse laenude tagamise omavahendite (edaspidi *omavahendid*) hulka kuuluvad:

- 1) laenude tagamiseks eraldatud kapital;
- 2) laenude tagamisega seotud eelmiste perioodide jaotamata kasum või kahjum vastavalt auditeeritud aastaaruannetele;
- 3) sihtotstarbelised annetused.

(2) Omavahenditest arvatakse maha immateriaalne põhivara ja jooksva aruandeperioodi kahjum.

(3) Omavahendite hulka võib asutajaõiguste teostaja loal täiendavalt arvata allutatud laenud ja muud sarnased kohustused (edaspidi *allutatud laen*), kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) laenulepingu järgi on võetud allutatud laenu tagastamise tähtaeg või tagastamise periood vähemalt viis aastat laenu puhul, mille tagastamise tähtaega ei ole kokku lepitud, peab lepingus olema sätestatud kohustus teatada allutatud laenu tagasinõudmisest vähemalt viis aastat ette;
- 2) laenulepingus ei ole ette nähtud allutatud laenu ennetähtaegse tagasimaksmise tingimust, välja arvatud sihtasutuse lõpetamise korral;
- 3) sihtasutus võib allutatud laenu enne tähtaega tagasi maksta ainult asutajaõiguste teostaja loal;
- 4) sihtasutuse pankroti korral toimub laenu tagasimaksmine pärast tähtjaks esitamata, kuid tunnustatud nõuete rahuldamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud omavahenditena võetakse arvesse ainult realselt laekunud laenusumma, kuid mitte suuremas kui 50 protsendi ulatuses lõigete 1 ja 2 alusel arvestatud omavahendite summast.

(5) Allutatud laenu lepingu lõppemise või lõpetamise päevale eelneva viie aasta jooksul tuleb igal järgneval aastal täiendavate omavahendite hulka arvatud laenusummat vähendada 20 protsendi võrra laenu algsummast.

(6) Allutatud laenu, mille maksetähtajani on jäänud vähem kui üks aasta, ei saa arvata omavahendite hulka.

(7) Eelisaktsiaid ja teisi käesolevas paragrahvis nimetatamata finantsinstrumente võib sihtasutus omavahendite hulka arvata ainult asutajaõiguste teostaja igakordsel eelneval loal.
[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§-d 12--14

[Kehtetud - RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 15. Laenude tagamise isetasuvuse nõue

(1) Sihtasutus peab oma laenude tagamise alase tegevuse korraldamisel tagama:

- 1) laenude tagamisega seotud tulude ja kulude tasakaalu pikema perioodi vältel;
- 2) tagamislepingutest tulenevate kohustuste varadega kaetuse igal hetkel.

(2) Tagatistasu käesoleva seaduse tähenduses on rahasumma, mille tagatise saaja tasub sihtasutusele tagatislepingus määratud suuruses ja tähtajal. Tagatistasu peab katma sihtasutuse laenude tagamisega seotud

kulud ja võimaliku kahju pikema perioodi vältel, vastama tagatavatele riskidele ning tagatislepingust tulenevale tagatise summale ja tagatise saaja omavastutuse ulatusele.

(3) Majandus- ja kommunikatsiooniminister kehtestab tagatistasu määramise üldise eeskirja ja arvutuspõhimõtted .

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 16. Sihtasutuse riski hajutamine

Käesoleva seaduse alusel võetavate riskide vähendamiseks võib sihtasutus laenude tagamisest tulenevaid riske kindlustada või muul viisil edasi anda korras, mille kehtestamise õigus on majandus- ja kommunikatsiooniministril.

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 17. Tehnilised eraldised

(1) Sihtasutusel peab olema igal hetkel piisavalt vahendeid, et katta kehtivate tagatislepingute alusel tehtavaid väljamakseid. Sihtasutuse vahendite piisavuse näitajaks on omavahendid ja tehnilised eraldised.

(2) Tehnilised eraldised on kehtivatest tagatislepingutest tulenevate ja tulevikus sihtasutuse poolt potentsiaalselt väljamaksmisele kuuluvate nõuete katteks arvestatud kohustuste summa.

(3) Laenude riikliku tagamise tehniliste eraldiste moodustamise põhimõtted ja arvutamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus .

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 18. Sihtasutuse laenude tagamise omavahendite normatiivid

(1) Tagatiste andmisel võetud võimalike kahjude katmiseks peab sihtasutuse omavahendite minimaalne suurus (edaspidi *omavahendite normatiiv*) nii ettevõtlus- kui elamumajanduslaenude tagamise sihtfondis vastama käesolevas seaduses sätestatule.

(2) Ettevõtluslaenude tagamisel on omavahendite normatiiviks 10 protsenti kehtivate tagatiste puhaskäätusest, kuid mitte vähem kui 30 miljonit krooni. Tagatiste puhaskäätuse arvestamiseks liidetakse kõikide kehtivate ettevõtluslaenude riiklike tagatiste summale sihtasutuse vastu esitatud kahjunõuete summa ning lahutatakse arvestatud tehniliste eraldiste summa. Kehtivate tagatiste hulka ei arvestata tagatise, mille alusel on sihtasutuse vastu esitatud kahjunõue.

(3) Elamumajanduslaenude tagamisel on omavahendite normatiiviks 8 protsenti kehtivate tagatiste puhaskäätusest, kuid mitte vähem kui 30 miljonit krooni. Tagatiste puhaskäätuse arvestamiseks liidetakse kõikide üheaegselt kehtivate elamumajanduslaenude riiklike tagatiste summale sihtasutuse vastu esitatud kahjunõuete summa ning lahutatakse arvestatud tehniliste eraldiste summa. Kehtivate tagatiste hulka ei arvestata tagatise, mille kohta on esitatud kahjunõue.

(4) Kui omavahendeid ühes sihtfondis on omavahendite normatiiviga ettenähtust vähem, ei või sihtasutus vastavast sihtfondist uusi tagatise anda.

(5) Kui omavahendeid on vähem käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud omavahendite normatiivist, otsustab Vabariigi Valitsus vastava sihtfondi omavahendite taastamise.

(6) Omavahendite suurendamiseks vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 5 esitab asutajaõiguste teostaja taotluse Rahandusministeeriumile.

(7) Kui omavahendeid on suurendatud allutatud laenuna, tagastab sihtasutus allutatud laenu vastavalt selle tingimustele, kuid mitte varem, kui omavahendite summa on ületanud suurema alljärgnevatest näitajatest:

- 1) 15 protsenti üheaegselt kehtivate tagatiste puhaskäätusest;
- 2) 35 miljonit krooni.

[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 19. Tagatiste piirsumma

(1) Sihtasutuse poolt käesoleva seaduse alusel sõlmitud jõus olevate tagatislepingute kogusumma ei või ühelgi hetkel ületada ettevõtluslaenude puhul 800 miljonit krooni ja elamumajanduslaenude puhul 950 miljonit krooni. Vastavalt vajadusele on Vabariigi Valitsusel õigus otsustada elamumajanduslaenude tagatislepingute kogusumma ülempiiri vähendamise üle.

(2) Sihtasutus võib omavahendeid laenude tagamise omavahendite normatiivi ületavas osas kasutada sihtasutuse põhiülesannete ja muude põhikirjaliste eesmärkide täitmisega seotud finantsteenuste pakkumiseks korras, mille kehtestamise õigus on majandus- ja kommunikatsiooniministril .
[RT I 2005, 11, 43- jõust. 27.02.2005]

§ 20. Tagatiste arvestus ja kontroll

(1) Sihtasutus esitab Rahandusministeeriumile igal aastal rahandusministri poolt määratud tähtjaks auditeeritud aruande käesoleva seaduse alusel antud tagatiste, tagatislepingute alusel väljamakstud summade ja tehniliste eraldiste kohta. Rahandusministril on õigus sihtasutuselt saada täiendavalt informatsiooni nii arvestatud tehniliste eraldiste kui tõenäoliselt väljamaksmisele kuuluvate summade katteks olemasolevate varade kohta.

(2) Kontrolli sihtasutuse tegevuse üle teostab asutajaõiguste teostaja.

§ 21. Turu mõjutamise välistamine

Ettevõtlustoetuste väljastamine ja laenude tagamine käesoleva seaduse alusel toimub eeldusel, et toetatav ettevõtja ei ole turgu valitsev ettevõtja konkurentsiseaduse tähenduses ja väljastatavad riiklikud toetused ei anna toetuse saajale olulist konkurentsieelist, võrreldes teiste turul tegutsejatega.

4. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 22. Rakendussätted

(1) Muud võimalikud ettevõtluse riikliku toetamise viisid sätestatakse eraldi seaduste või vastava aasta riigieelarve seadusega.

(2) Sihtasutuse poolt ettevõtluslaenudele antud tagatised, mille aluseks olevad tagatis- või garantiilepingud on sõlmitud alates 2001. aasta 1. jaanuarist ja mis vastavad käesolevas seaduses sätestatud tingimustele, loetakse riiklikeks tagatisteks käesoleva seaduse tähenduses.

(3) Sihtasutuse poolt elamumajanduslaenudele antud tagatised, mille aluseks olevad tagatis- või garantiilepingud on sõlmitud alates 2000. aasta 1. jaanuarist ja mis vastavad käesolevas seaduses sätestatud tingimustele, loetakse riiklikeks tagatisteks käesoleva seaduse tähenduses.

§ 23. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 24. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2003. aasta 1. mail.